

לפני 25 שנה

"העולם הזה" 825
תאריך: 18.2.54

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פורסם כתבת-חקירה מצולמת, בסידרה "נוער מופש את ה'הווה', תחת הכותרת "הברה פאלתית". הכתבה שיסקפה את ראשית שינוי הערכים בארץ ואת המרת החלוציות באורחות חיים מערכיות. תחת הכותרת "לא נבמיה ריווחים לקיאופרטי" כים (לתחבורה) "ראיון "העולם הזה" את שר-התחבורה הציוני כללי, יוסף ספיר, על המאבק שבין משרד-התחבורה לבין הקו-אופרטיבים לתחבורה.

של חברת "אינקודה" (מייסודו של יעקוב מרדור) מאריתראה לאילת.
בשער האחורי של הגיליון פורסם סיפורו של אמרהם דם, "עת דודים", שזכה כפרס השני (בישראל) במסיגרת התחרות העולמית של הסיפור הקצר.
בשער הגיליון: תלמידה אטי הררי.

דיווח יוצא-דופן הוא דיווחו של שאלתיאל כני-יאיר, ש- נשא את הכותרת "ניסיתי לפרוץ את המצור על אילת". הדיווח הוא יומן הפלגתה של ספינת-משא, שהובילה את קופסות הכשר

שר-האוצר לוי אשכול מגיש תקציב * העולם הזה

מוכל על מירה אברך * דם אשכנזי ודם ספרדי

הדם

כל ממשלה הרה פעם אחת בשנה. בי בטנה גדל העובר, מתהפך וגורם לבחיי לה. הגוף כולו מתכווץ לקראת החבלים האחרונים. הצירים שבעורם ייצא התק- ציב החדש לאוויר העולם.

השבוע בא התקציב עד משבר, וכוח לא היה ללדת. הלידה הופרעה על-ידי הני גוד המהותי של שני השותפים העיקריים לקואליציה. נידמה היה שיתוף צורך בני- תוחקיסרי — ניתוח העשוי לסכן את חיי האם הממשלתית עצמה.

הוודד והאמבטיה. גרמה לתקלה דרישתם הנמרצת של הציונים הכל- ליים ** להקטין את סעיף ההוצאות. היה זה צעד מחוכם למדי: אין אורח שאינו חפץ בכך. השאלה הגדולה היתה: האם הדבר אפשרי מבלי לשפוך את הוודד יחד עם האמבטיה.

כן! — אמרו הציונים הכלליים. הסי- ביר בשיחה פרטית. אחד משיהם: "לו היינו באמת נציגי הבורגנות, כפי שטו- ענים נגדנו. הרי היינו מתנגדים להגדלת ההכנסות. כל בורגני רוצה להוריד את המיסים. אולם אנחנו לא עשינו זאת. אנח- נו דרשנו להקטין דווקא את ההוצאות — מבלי לפגוע בהכנסות. כי משק ממשלתי המכניס הרבה, מוציא מעט. הוא משק בריא. משק המכניס מעט ומוציא מעט, גם הוא בריא. אולם משק המכניס הרבה ומוציא את הכל — זה משק חולני מאוד!" אולם מפא"י אמרה לא. בלמדד רבתי. לדבריה, כל קיצוץ היה הורג את התפ- קידים החיוניים של הממשלה. היא לא התייחסה ברצינות רבה מדי לכל העניין. לדעתה, היה זה תימרון מופלגתי גרידא מצד הציונים-הכלליים.

הצורך הנקוב. היה זה אופייני ל- מצב כל המיפלגות, שאף אחת מהן לא נגעה בשאלה העיקרית: האם אפשר בכ- לל לסתום את החורים בצרור הנקוב של ממשלת ישראל? ממשלה החייבת להי- טיה את ביטחון המדינה מול יריבים הר- מתחזקים והולכים, לקיים משק ללא חומי ריינגלם ושוקים, ולכלכל אוכלוסייה המיי- צרת רק חלק קטן מצרכיה, חברה שאי- נה במצב בריאות מתאים להריון, חברה שלכלכלתה צפויה תמיד סכנה של הפלה מלאכותית.

אולם שאלה רפואית זו טבעה השבוע בים הסיסמות המיפלגתיות — כרוב ה- שאלות הרציניות בישראל. ***

עיתונים

חלוצת הרכילות

השבוע ניסה איש הארץ שבתי ("סבי") טבת להוכיח — על טור שלם — כי גם לו יש את כל המעלות הדרושות להיות שר בישראל. נוסף על כל המעלות, סי-

שהואשם שנה קודם לכן, ביחד עם עמוס קינן, בהשלכת פצצה לדירתו של שר-התחבורה הדתי, דוד צבי פינקס. ל- אחר מיטפס סטנציוני זכוכי שפינקס. ** כיום המיפלגה הליברלית, מיפלגתו של שר-האוצר, שימחה אולי.

כס: "אנו מקיימים ידיות נעימה עם מירה אברך."
האשה, שידידותה זכתה להערכה זו, לא ידעה אם לקבלה כמחמאה או כרמו מפוק- פק. כי למרות שזה קרוב לשנתיים שהיא כותבת בדיעות אחרונות, טרם השלימה מירה אברך *** עם העבודה שעורכת מדור רכילות מן ההכרח שתהיה גם היא נושא לרכילות.

פעם, למשל, הצליחה להשיג ראיון מיר- חד עם ד"ר ראלף באנץ', לאחר מאמצים עקשניים. למחרת נדהמה לשמוע שיתור- נאי אחר, אשר באנץ' סירב לקבלו, ניסה להסביר את כישלונו על חשבונה: "נו, ברור", סיפר, "אילו הייתי עושה גם אני מה שהיא עושה כדי לקבל סיפור..."
מאופנה לבאנץ'! מה שהיא עושה, סבורה מירה, הוא רק עבודה עיתונאית טובה. מירה, בת ה-28, האוהבת לכנות עצמה כחלוצת הרכילות העיתונאית ב- ארץ, הגיעה למיקצוע במקרה. עבודתה הראשונה (ללא תשלום) היתה בחרות, שם כתבה וציירה מדור של אופנה נשית.

כעבור שנה עברה לשבועון לאשה, והי- פעם במשכורת מלאה. משם לידעות אחר- רונות, השייך אף הוא למישפחת מוזס. היתה הדרך קצרה, צורת המדור התגב- שה אף היא לא בכוונה. כאשר ראינה מירה לפני שלוש שנים את פולה כך בן-גוריון ופירסמה כתבה בייתית, זרועה פיטפוטים נשיים על מה שראשה-ממשלה

אוהב לאכול וללבוש, החליטה כי מצאה את שטחה בשדה-העיתונות: לכתוב דבי רים קטנים על אנשים גדולים. "שמויות שד ה'כים". במיקצועיות שיטתית קשרה קשרים עם כל מי שהיה מסוגל לספק לה רכילות על עצמו או על אחרים. החלה מופיעה בכל מקום בו התי- אספו אנשים ששם סיפק פעם כותרת לעיתון. שרים סיפרו לה ברצון על מה שאירע בישיבות הממשלה, וראשי מיפ- לגות גילו בהנאה את רגעי המבוכה של יריביהם. נשים רצו אליה לספר לה על השימלה האחרונה שרכשו בפאריס.

לא פעם ניתקלת מירה, בעלת העיניים הירוקות והשיער השחור הגוון, במישפט חדור-הבון: "אה, כן. היא כותבת מדור רכילות." אולם לה לא היה איכפת. היא ידעה שכעבור כמה ימים ילפנו אליה אותם המקניטים כדי לספר לה את הצי- מוק האחרון על עצמם.

"נכון", אומרת היא. "אני כותבת שטו- יות של חברייכנסת. אני מספרת כי דיפי לומט זה נישק את ידי אשתו אחרי כל ריקוד. הקורא השיטחי יראה בזה רק רכי- לות. אדם נבון יסיק את הלקח — שחבי רייכנסת מדברים שטויות ושאלנו הגבי רים אינם מנומסים מספיק כלפי נשותיהם. זאת יכולתי לכתוב במאמרים ובביקורות, אבל זה לא השטח שלי, אני כותבת רכי- לות."

ערוך

כל מיני דם

בראשית המאה סיווג רופא גרמני, ד"ר קארל לנדשטיינר, את הדם לארבעה סו- גים. סיווג זה נעשה לפי תכונת ההתקר- שות של גופיפי הדם האדומים, והפך לרבי

קדימה בית"ר!

צוות כתבי הספורט של העולם הזה סיקר את מישוק הכדורגל המתור, שבמהלכו הבריטה ביי- ת"ר ירושלים שני שערי-מענה, מול שער אחד של קבוצת הפועל רחובות, צמד שערים זה הוא שהביא את הקבוצה הירושלמית, לראשונה בתולדותיה, לליגה הראשונה.

חשיבות בעירוניים, בהם מותר להערות רק דם מקבוצת-דם זהות. שורת מישפי טייראבות רעשניים בארצות-הברית נתנו לסיווג המרובע (א, ב, אב, 0), חשיבות נוספת כקובע של אבהות אפשרית. שימוש אחר בסיווג הדם עשו שני הי- אחים הירשפלד, רופאי-צבא אוסטריים ממוצא יהודי, במילחמת-העולם הראשונה, שתוך כדי בדיקת דמם של בני 16 לאור מים שונים בחזית הבלקן, גילו כי סוגי הדם השונים מצויים בתכיפות שונה בבני לאומים שונים. מסקנתם ההגיגית של הי- אחים הירשפלד: היתם בין סוגי הדם השו- נים, אצל לאומים שונים, קבוע לכל הדור- רות, אלא אם כן מתוספת, כתוצאה של נישואי תערובת, תוספת דם שונה. המיספרים השוקלים. האחים הרופי- אים קבעו אינדקס לחישוב יחס זה, וגילו כי אינדקס הדם של בני הרוז, למשל, שווה בדיוק לאינדקס הדם של הצוענים ההוני- גריים, שיצאו את מולדתם הראשונה, הי- דו, לפני דורות רבים, אך נמנעו מנישר איי-תערובת משך נודייהם.

מאז הפך אינדקס הדם למכשיר עבודה לכל אנתרופולוג המכבד את עצמו. החור- דש הביא אנתרופולוג ישראלי בעל שם- עולמי, ד"ר רפאל פטאי, למסקנה בין- חיקת-לכת. הוא גילה הפרשים ניכרים בין אינדקסי הדם של העדות היהודיות האשר- כניות (המשתרעים בין 1.54 ל-2.74) לבין אלה של העדות הספרדיות (1.16—1.35) ואלה של העדות המזרחיות האחרות (0.58—1.64).

מסקנתו של ד"ר פטאי: מכיוון שאיני דכס הדם אינו משתנה כתוצאה של הגי- רה ממקום למקום, אלא אך ורק בהשפעת תערובת דם חדש, מחייבים מספריו את שלילת האחדות הגזעית בין העדות האשר- כניות לספרדיות, וביניהן למזרחיות. — הקירבה הגזעית בין יהודי גרמני (אינדקס דם 2.74) ליהודי מרוקאי (1.63) פחותה, כנראה, בהרבה מזו שבין יהודי גרמני ללא-יהודי גרמני (אינדקסים: בין 2.38 ל-2.82) ובין יהודי מרוקאי ללא- יהודי מארוקאי (1.63).

אנשים

- שר-האוצר לוי אשכול זכה בבני- קורו האחרון בצרפת לכבוד רב. סיפר הי- שבוע פקיד ישראלי בפאריס, ששב אר- צה: כשאשכול הגיע במטוס, התאספו ב- שדה-התעופה השגריר הישראלי, הניספח- הצבאי, וכמה עסקנים חשובים של הסוכ- נות. בהופיע השר בפתח המטוס, הצדיע הניספח הצבאי הצעדה הגיגית. אלא ש- אשכול צעק לעומתו, באידיש, מכבש המי- טוס: "אל תהיה — — — ואל תעשה קונצים שכאלה!"
- על התפטרותו של עזריה רפ" פורט מוועדת הריפרטואר של תיאטרון אהל, העיר אחד משחקני התיאטרון: "הוא רצה לנרות ראשים (של אמנים). אבל התברר שהקרדום היה עשוי עץ דק, והי- ראשים מגומי!"
- כוכבת הקולנוע מרידין מונרי, בתשובה לשאלת עיתונאים אם לדעתה מגרה המראה של גופה מאחור, היא השי- בה: "מימי לא הלכתי מאחורי עצמי!"

● חבר המכון האנתרופולוגי המלכותי (הבריטי) וראשון תלמידי האוניברסיטה העברית בירושלים (על הר הצופים) שזכה בתואר דוקטור לפילוסופיה.